

1962. JÚLIUS 21

244
... **V**alamikor — még száz éve sincs — a Belváros volt. Kőbányáról pedig így ír egy 1913-ban megjelent könyvecske:

»...a századfordulón még nem lehetett városrésznak tekinteni...« Persze, hogy nem: a »vámvonál-árok« a Baross utcára merőlegesen húzódtok; elég sok bajuk volt vele a vámosoknak, mert »a szél minduntalan befújta homokkal, és ilyenkor nemcsak szarvasmarhákat tereltek át, hanem kocsikkal is áthajtottak rajta...« A múlt század közepe táján a lórincai »puszta« felől »gatyás betyárok« törtek rá a Pestről hazafelé igyekvő békés gyömrői, ecseri honpolgárokra, úgyannyira, hogy Kőbánya 12 »lovas kerülővel« »mezei kapitányságot« volt kénytelen állítani az átutazók védelmére. A hetvenes évekből kelt a kőbányai szőlősgazdák folyamodványa a városi tanácshoz, miszerint »oda törekednek némelyek, hogy saját egyéni érdekeiket a közérdeknek eléje tegyék, és Kőbányát mint szőlőhegyet végenyészettel fenyegetik. Tudvalévő dolog, hogy a gyári üzlet- és iparvállalatok folytatása, különösen Kőbánya területén, a mezőgazdasági és szőlőművelési érdekek és törekvésekkel homlokegyenesen ellentétben áll...« A szőlősgazdák tiltakozása ellenére azonban a századfordulón »már« hetvenhét gyár kormozta a hajdani szelíd lankák fölé boruló eget...

Ma kétszáz üzemében nyolcvanöt-ezer ember dolgozik, s képviselve van itt a modern nagyipar minden ága, a televíziógyártástól a gyógyszergyártásig, a textilüzemektől a bányászattig...

S nemcsak Kőbánya, hanem az egész város — sőt az egész ország — szédítő iramú fejlődésére jellemző, hogy a száz éve még városrésznak sem tekinthető kerület ma — a legújabb felmérések tanulsága szerint — Budapest közepe lett...

Játék? Ma még igen, holnap valóság: a Harmat utca, Téglá utca és Kada utca által határolt területen 1963 első negyedében kezdődik meg a lakásépítkezés. Az első 585 lakást 1964 augusztusában adják át tulajdonosaiknak, az utolsót — az 1117-iket — 1965-ben...

BUDAPEST KÖZEPE

Kőbánya egyik legnagyobb gondja a közlekedés. (Tessék csak megnézni a képen a pettyesruhás nő arcát, híven tükrözi véleményét Kőbánya villamos-és autóbuszforgalmáról!) Ma már persze »valamivel« jobb a közlekedés, mint néhány évvel ezelőtt, ami a »belterület«-tel való összeköttetést illeti, de a szomszédos gyárnegyedek elérése még mindig csak ruha- és kabátgomb-áldozatok árán képzelhető el... Lényeges javulás nem várható (előbb az utakat kell rendbehozni), csak a 17-es buszjáratot látják el az év utolsó negyedében csuklós kocsikkal. Az utak rendbehozásának pedig a kőmizéria az akadály — Kőbányán!... amelynek köveiből épült hajdan a Városház, a Városháza és ezen kívül (a legenda szerint) a fél Belváros...

S ha már a gondoknál tartunk: Kőbánya szegényfoltja és egyik legnagyobb problémája: a piac. Tulajdonképpen nincs is... A kép a Martinovics téri hajdani zsihvasár utolsó maradványait ábrázolja. Az épülő lakótelep hamarosan ezeket az ütt-kopott bódékat is kiszorítja a »főváros szívéből«. Az új piac a Mázsa téren épül majd fel, szép, modern, higiénikus; de hol vásárolnak addig is a háziasszonyok? Az újjászülött városrészes kereskedelmi hálózata bizony nem tudott lépést tartani a fejlődés iramával. Néhány önkiszolgáló bolti alakított üzlet csekély vigasz egyelőre a messi piacokról cipekedő asszonyoknak...

A Pataki István téren állt a »bolha-mozi«. Így becézték a kőbányaiak. Hogy miért, nem nehéz kitalálni. Már lebontották. Helyén e pillanatban az új, 800 személyt befogadó, szélesvásznú filmszínház makettjét láthatjuk. Az építkezés heteken, de lehet, hogy már napokon belül megkezdődik

A főváros szíve, közepét a Martinovics tér. Szép, új házalban 280 család talált otthonra

Az utolsó mohikán... Kőbánya szomorú nevezetességei közé tartoztak a barakk-iskolák. Iskola célját szolgáló kőépülete még a századfordulón is csak kettő volt. A Kőbányai út hipermodern iskoláról lapunkban számoltunk be olvasóinknak, de „fiatal» a Száva utcai is, hogy csak a legújabbakat, az 1-2 éven belül építettek említsük. A képen látható barakk is iskola volt valamikor... Tessék jól megnézni, ez az utolsó, s már nem sokáig látható: még ebben az évben lebontják. 300 000 forintos költségen napközi otthon és politechnikai műhely kerül a helyére

Meghitt pillanat az újonnan megnyílt, s új, önkiszolgáló rendszerű Füzér utcai könyvtárban: Musch István, volt 13-es vöröskatoná, nyugdíjas vasmunkás, a Vasöntöde és Gépgyár első élmunkása, belekóstol a kiválasztott regénybe... »Ha fiatal lennék újra...« — sóhajt fel — »de sokat tudnék még tenni!« Tenni — miért? Ezért a kerületért, mely a szeme előtt nőtt nagygyá, vált periferiából a város szívévé... nyitogatta sorra a boldogság: a tudás és jólét kapuit munkástársai előtt... S ezért a fiatal-sáért, mely már csak történelemként tanulja azt, ami számára kegyetlen, sokszor véres valóság volt

1947-ben alakult meg a »Pest-Kőbányai Liget Részvénytársaság« azaz a céllal, hogy »a Pest városától a kőbányai szőlők nyugati részéig terjedő liget területén nyilvános mulatókertet létesítsen«

A »mulatókert« megnyílt, de a közönség nem látogatta, nemcsak a távolság miatt, hanem, mert a Ligethez vezető úton »a sertésszállások nem a legkellemesebb illatot terjesztették«. Ennyit a Népliget dicstelen múltjáról. Jelenét és jövőjét nemcsak Kőbánya, hanem az egész város lakossága formálja: naponta szakmák szerinti csoportokban jönnek a gyárak, vállalatok, intézmények dolgozói, hogy társadalmi munkában parkosítsák néhány, még ma is bozotos, vadregényes táját. Eddig 5833 óra alatt 2500 köbméter földet mozgattak meg

